

Valtuustoaloite Kuntoutuksen järjestäminen

Keski-Pohjanmaan aluehallitus 27.10.2025 § 237
1051/00.02.01/2025

Valmistelija toimialuejohtaja, johtajaylilääkäri Katja Virta, palvelualuejohtaja Katja Tuliniemi, sosiaalihuollon integraariopäällikkö Marja Paananen ja terveydenhuollon integraatiopäällikkö Nico Jäväjä

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueelle on annettu valtuutettu Anna Nurmi-Lehdon toimesta valtuustoaloite aluevaltuuston kokouksessa 9.6.2025 (§36) koskien kuntoutuksen järjestämistä.

Vastaus aloitteeseen

Kokonaisvaltainen kuntoutus omana toimintana

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen (Soite) kuntoutuspalvelut rakentuvat vahvasti oman toiminnan varaan. Lääkinnällinen kuntoutus kattaa sekä psykoterapian että muut terapiamuodot – fysioterapia, toimintaterapia ja puheterapia – jotka kaikki ovat keskeisiä asiakkaiden toimintakyvyn tukemisessa ja hyvinvoinnin edistämisessä. Kuntoutuspalvelut perustuvat näyttöön ja hyviin hoito- ja kuntoutuskäytäntöihin, ja jokaiselle asiakkaalle laaditaan yksilöllinen kuntoutussuunnitelma moniammatillisen tiimin ja asiakkaan yhteistyönä.

Soiten tavoitteena on varmistaa, että jokainen kuntoutuja saa tarvitsemansa terapian oikea-aikaisesti ja riittävästi. Terapia-arviointien laatuun panostetaan, ja niiden perusteella voidaan ohjata sekä omana toimintana että ostopalveluna toteutettaviin terapioihin. Oman toiminnan asiakasmäärät ja suoritelmäärät ovat pysyneet viime vuosina vakaana, mikä kertoo palveluiden jatkuvuudesta ja saavutettavuudesta.

Lääkinnällisen kuntoutuksen terapiamuodoista: fysioterapia, toimintaterapia, puheterapia

Julkisen terveydenhuollon järjestämää lääkinnällistä kuntoutusta ohjaa terveydenhuoltolaki, jossa määritellään lääkinnällisen kuntoutuksen järjestämisvastuu hyvinvointialueelle, ellei se lain mukaan kuulu jonkun muun; Kelan, vakuutuslaitosten tai Valtiokonttorin järjestämisvastuulle tai, kun kuntoutuksen järjestämis- ja kustannusvastuu ei selkeästi ole osoitettavissa.

Fysioterapia, toimintaterapia ja puheterapia ovat olennainen osa lääkinnällistä kuntoutusta muiden Terveystieteiden tutkimuskeskusten määriteltävien lääkinnällisen kuntoutuksen palveluiden lisäksi, joita ovat esimerkiksi kuntoutusneuvonta ja kuntoutusohjaus, apuvälinepalvelut, sopeutumisvalmennus ja kuntoutustutkimus. Lääkinnällisen kuntoutuksen palveluiden ja terapioiden tavoitteena on ylläpitää ja parantaa asiakkaiden toimintakykyä, ehkäistä

toimintakyvyn heikkenemistä sekä tukea itsenäistä selviytymistä arjessa. Kaikkien palveluiden toteutuksessa korostuvat asiakaslähtöisyys, moniammatillinen yhteistyö ja näyttöön perustuvat menetelmät.

Psykoterapia

Psykoterapia on keskeinen osa mielenterveyden häiriöiden hoitoa ja toimintakyvyn tukemista. Yli 16-vuotiaat voivat saada Kelan tukemaa psykoterapiaa, mikäli työ- tai opiskelukyky on uhattuna mielenterveysongelmien vuoksi. Psykoterapiaa voi saada Kela-korvauksella tai omakustanteisesti.

Soitessa psykoterapiapalveluja järjestetään sekä omana toimintana että ostopalveluina. Psykoterapian rinnalla tarjotaan matalan kynnyksen psykososiaalisia menetelmiä ja lyhytinterventioita, jotka ovat tärkeitä erityisesti lievempien oireiden hoidossa ja ennaltaehkäisyssä.

Terapiatakuu ja ennaltaehkäisevät menetelmät

Soite on mukana kansallisessa terapiatakuu-toimintamallissa, jonka tavoitteena on parantaa perustason mielenterveyspalveluiden saatavuutta ja mahdollistaa oikea-aikainen hoito ilman tarpeettomia viiveitä. Terapiatakuu kattaa perusterveydenhuollon lyhytpsykoterapiat sekä perustason palveluihin soveltuvat määrämuotoiset lyhytinterventiot, joita voivat toteuttaa koulutetut sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset.

Ennaltaehkäiseviä ja matalan kynnyksen palveluja kehitetään jatkuvasti. Esimerkiksi verkkopohjaiset omahoito-ohjelmat, lyhytinterventiot ja psykososiaaliset menetelmät (kuten Cool Kids, IPT-N, masennuksen lyhytinterventio, perheterapia, kognitiivinen lyhytterapia) ovat osa Soiten palveluvalikoimaa. Näillä pyritään tukemaan asiakkaiden toimintakykyä ja ehkäisemään raskaampien palveluiden tarvetta.

Yhteistyö ja kehittäminen

Laadukkaiden ja vaikuttavien kuntoutuspalveluiden tuottaminen edellyttää tiivistä yhteistyötä hyvinvointialueen, yksityisen ja kolmannen sektorin välillä. Palveluseteli on tässä yhteistyössä tärkeä väline, ja Soite panostaa henkilöstön osaamisen kehittämiseen ja koulutukseen, jotta palvelut vastaavat asiakkaiden tarpeisiin ja kansallisiin suosituksiin.

Tarkemmat tilastot oheisaineistona.

Päätösesitys

Aluehallitus päättää

1. merkitä tiedoksi Anna Nurmi-Lehdon jättämän valtuustoaloitteen;
2. merkitä tiedoksi annettavan vastauksen valtuustoaloitteeseen;
3. saattaa vastauksen tiedoksi aluevaltuustolle;
4. että aloite katsotaan tällä päätöksellä loppuun käsitellyksi.

Päätös

Esitehyväksyttiin.